

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата економічних наук
Ілляшенко Наталії Сергіївни на дисертаційну роботу**

**Чайковського Євгенія Олександровича «Реалізація інноваційної стратегії
розвитку металургійних підприємств»,**

подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Ознайомлення з дисертацією та авторефератом Чайковського Євгенія Олександровича, дає підстави для представлення основних результатів авторського дослідження.

1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами

В умовах сьогодення тільки розроблення і впровадження інновацій дозволить, як окремим галузям, так і в цілому економіці України вийти на новий рівень розвитку. Питання формування і реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств є актуальними ще принаймні з тих причин, що металургія не тільки одна з основних галузей вітчизняної економіки, яка забезпечує експортний потенціал країни, а ще й галузь, продукція якої є базовою для розвитку інших галузей - машинобудування, будівництва, судно- та літакобудування, усіх видів транспорту.

За цих умов питання щодо удосконалення реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств є актуальним та своєчасним предметом сучасних досліджень. Не зважаючи на значну кількість наукових досліджень присвячених питанням інноваційного розвитку підприємств у світовій і вітчизняній науковій літературі, дотепер не існує універсальної методики оцінювання спроможності підприємства до реалізації інноваційної стратегії в умовах нестабільності та з врахуванням специфіки металургійної галузі, що і зумовлює актуальність даного наукового дослідження.

Дисертаційна робота Чайковського Євгенія Олександровича тісно пов'язана із науково-дослідними роботами кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», зокрема за такими темами: «Оптимізація бізнес-процесів управління промисловими підприємствами» (номер державної реєстрації 0113U007962), у розрізі якої проаналізовано діяльність підприємств металургійної галузі, визначено передумови і розвинуто концептуальні положення реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств; «Економіко-організаційний механізм розвитку діяльності промислових підприємств» (номер державної реєстрації 0117U003125), у розрізі якої представлено теоретико-методичні положення і сформовано систему показників оцінювання спроможності металургійних підприємств до реалізації інноваційної стратегії розвитку.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна

Основні наукові положення, висновки та пропозиції отримані автором особисто, є достовірними та характеризуються належним рівнем наукової обґрунтованості. Вони базуються на результатах системного аналізу теоретико-методичних положень та практичних аспектів реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств, опрацюванні значної кількості літературних джерел, використанні широкого масиву статистичних даних і застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Автором використовуються нормативно-правові акти України, методичні та інструктивні матеріали, статистична і фінансова звітність підприємств, матеріали спеціалізованих періодичних видань. Дисертант довів уміння проводити самостійні наукові дослідження на основі використання новітніх положень економічної науки загального та спеціального характеру.

Основні наукові результати дисертаційного дослідження отримані дисертантом особисто і характеризуються науковою новизною. Варто відмітити, ті пункти наукової новизни, які заслуговують на особливу увагу, зокрема:

- удосконалено концептуальну схему розроблення та реалізації інноваційної стратегії розвитку підприємства в умовах турбулентності зовнішнього середовища, яка, на відміну від існуючих, базується на принципах системності, іманентності інновацій, циклічності, превентивності, безперервності, ефективності та мотивації персоналу; доповнена такими етапами як вибір нових для підприємства засобів й методів реалізації інноваційної стратегії розвитку, розроблення та впровадження забезпечуючих підсистем реалізації інноваційної стратегії розвитку, що в сукупності дозволяє підвищити рівень обґрунтованості управлінських рішень під час реалізації стратегії інноваційного розвитку;

- удосконалено науково-методичні положення оцінювання спроможності підприємства до реалізації інноваційної стратегії розвитку, які, на відміну від існуючих, враховують специфіку підприємств металургійної галузі, базуються на методі таксономії та методі бальних оцінок, дають змогу оцінити рівень та визначити напрями підвищення спроможності підприємства до реалізації інноваційної стратегії розвитку;

- набуло подальшого розвитку композиція детермінант, що впливають на реалізацію інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств, яка, на відміну від наявних, згрупована за еколого-ресурсною, техніко-технологічною і соціально-економічною ознаками, що дає змогу визначити основні суперечності інноваційного розвитку металургійних підприємств та напрями їх розв'язання;

- набуло подальшого розвитку трактування понять «інноваційна стратегія розвитку підприємства», у якому визначено мету реалізації інноваційної стратегії розвитку як задоволення вимог споживачів та забезпечення сталого розвитку підприємства на довгострокову перспективу; «спроможність підприємства до реалізації інноваційної стратегії розвитку», яка розглядається

як можливість підприємства досягати поставленої мети за допомогою нових засобів і методів.

3. Значущість дослідження для науки і практики та шляхи його використання

Наукова значущість поданої дисертації визначається поглибленням теоретичних положень та удосконаленні науково-методичних засад реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств.

Прикладні аспекти роботи обґрунтовуються можливістю застосування основних результатів дисертаційного дослідження на металургійних підприємствах. Методичні рекомендації з оцінювання спроможності підприємства до реалізації інноваційної стратегії розвитку, організаційно-інформаційного забезпечення та застосування матричної структури впроваджено та використовуються у практичній діяльності ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» (довідка № 71/184 від 15.11.2016 р.), ТОВ НВО «Укркомплект» (довідка № 28 від 15.12.2016 р.), ПАТ «Азовзагальмаш» (довідка № 951-05 від 14.03.2017 р.). Практичні рекомендації щодо організації контролю (в частині внутрішнього аудиту) реалізації інноваційної стратегії розвитку і методичку оцінювання ефективності реалізації інноваційної стратегії розвитку впроваджено у ТОВ «Науково-виробниче об'єднання «АЛТА» (довідка № 117 від 06.12.2016 р.).

Окремі елементи дисертаційної роботи використовуються у навчальних дисциплінах КПІ ім. Ігоря Сікорського, зокрема: «Економіка організації та планування виробництва», «Конкурентоспроможність в інноваційній діяльності», «Економіка підприємства» (акт № 3111-14 від 22.03.2017 р.).

4. Структура і зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Дисертаційна робота Чайковського Є.О. складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Роботу викладено на 286 сторінках основного тексту. Список використаних джерел складається із 208 найменувань, які викладено на 22 сторінках.

У вступі дисертації обґрунтовано актуальність теми, розкрито ступінь дослідження проблеми, зазначені вітчизняні і зарубіжні учені, на результати наукових досліджень яких спирається автор, відображено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано мету і завдання дослідження; вказано об'єкт, предмет і методи дослідження; обґрунтовано наукову новизну отриманих результатів, їх теоретичне і практичне значення, вказано особистий внесок здобувача, апробацію результатів роботи, наукові публікації, структуру і обсяг роботи.

У першому розділі «Теоретичні основи реалізації інноваційної стратегії розвитку підприємств» (с. 26-82) автором систематизовано понятійно-категоріальний апарат теорії інноватики та надано власне трактування дефініцій «інноваційна стратегія розвитку підприємства» та «спроможність підприємства до реалізації інноваційної стратегії розвитку», виконано

декомпозицію процесу реалізації інноваційної стратегії розвитку, досліджено науково-методичні положення оцінювання спроможності підприємства до реалізації інноваційної стратегії розвитку.

У другому розділі «Аналіз реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств» (с. 83-143) дисертантом згруповано детермінанти, що впливають на реалізацію інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств, здійснено діагностику стану їх інноваційного розвитку, визначено спроможність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «МК «АЗОВСТАЛЬ», ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча», ПАТ «Запорізький металургійний комбінат «ЗАПОРІЖСТАЛЬ», ПАТ «ЄВРАЗ – Дніпропетровський металургійний завод імені Петровського» до реалізації інноваційної стратегії розвитку; на підставі проведеної диференціації рівня спроможності та врахування галузевої специфіки визначено напрями підвищення спроможності досліджуваних підприємств до реалізації інноваційної стратегії розвитку.

Третій розділ «Напрями удосконалення реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств» (с. 144-184) відображає розроблені автором рекомендації щодо: удосконалення організаційно-інформаційного забезпечення процесу реалізації інноваційної стратегії розвитку, що базуються на комбінаторності елементів матричних структур, типологізації регламентуючих документів та інтеграції інформаційно-функціональних зв'язків; положень контролю реалізації інноваційної стратегії розвитку із застосуванням ризико-орієнтованого підходу, що надає можливість зменшити витратність і дублювання контрольних дій, та підвищити оперативність прийняття управлінських рішень в умовах турбулентності зовнішнього середовища. Надано практичні рекомендації щодо оцінювання і визначення напрямів підвищення ефективності реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств.

Тому роботу можна вважати завершеною працею, що відповідає вимогам, що ставляться до кандидатських дисертацій. Вимоги до оформлення роботи дотримані в повній мірі.

5. Недоліки та дискусійні питання дисертаційного дослідження

В дисертаційній роботі Чайковського Євгенія Олександровича є певні недоліки, які носять дискусійний характер, зокрема:

1. На рис. 1.2 стор. 53 етапом 3 є визначення мети інноваційної стратегії підприємства, якому передують етап формування місії та інноваційних цілей підприємства та аналіз середовища. Однак в уточненому автором визначенні «інноваційної стратегії розвитку» (стор. 35) цю мету вже конкретизовано до «задоволення вимог споживачів та забезпечення сталого розвитку на довгострокову перспективу». Виходячи з цього, по-перше, виникає питання стосовно необхідності попередніх двох етапів (якщо мета є незмінною), і, по-друге, чому на схемі зазначається лише «забезпечення сталого розвитку на довгострокову перспективу» (де поділось задоволення вимог споживачів).

2. У дисертації проведено достатньо глибоку оцінку спроможності металургійних підприємств до реалізації інноваційної стратегії (стор. 128-139), за результатами якої підприємства повинні обирати нові для себе засоби та методи реалізації інноваційної стратегії та розробляти і впроваджувати забезпечуючи підсистеми. І саме цим етапам варто було б приділити більшу увагу та більш обґрунтовано та чітко підійти до їх представлення.

3. Робота тільки б виграла, якби у процесі розроблення напрямів удосконалення організації процесу реалізації інноваційної стратегії розвитку були визначенні та охарактеризовані переваги і недоліки не тільки матричної організаційної структури (с. 150-151), а й незалежної та інкорпорованої структур, а також розглянуті новітні організаційні структури (дволика організація, організація шахівниці, комісарська організація, феодална організація, пульсуюча і т.п.)

4. Варто було б до процесу визначення об'єктів контролю на базі положень ризик-орієнтованого підходу (рис. 3.4, стор. 164) додати не лише визначення ймовірності настання негативних подій (як наслідків ризиків), але й встановлення причин зазначених ризиків для їх нівелювання.

5. У третьому розділі дисертаційної роботи проведено оцінювання ефективності реалізації інноваційної стратегії розвитку, наведено результати досліджень та обчислень, але інтерпретацію отриманих результатів було б доцільно зробити більш повною (с. 179-181).

6. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих наукових виданнях

Основні результати дослідження відображені в наукових публікаціях та в повній мірі висвітлюють науково-практичну цінність отриманих здобутків автора. За темою дослідження Чайковського Є.О. опубліковано 15 наукових праць, у тому числі: 5 статей у фахових виданнях, з яких 2 індексуються у міжнародних наукометричних базах, 3 статті – в інших виданнях з проблем економіки та інноватики, 2 з яких індексуються у міжнародних наукометричних базах, 7 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій.

7. Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації

Зміст автореферату в повній мірі відображає основні положення дисертації, за якими можна зробити оцінку наукової та практичної цінності досліджень.

8. Загальний висновок

В цілому, узагальнюючи наукові результати дисертаційної роботи Чайковського Є.О., необхідно відзначити, що мета роботи досягнута, а поставлені завдання вирішені. Дисертаційна робота «Реалізація інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств» є завершеною науковою працею, має наукову новизну, теоретичне і прикладне значення, отримані результати в повній мірі науково обґрунтовані та в сукупності вирішують

важливе наукове завдання розроблення теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо удосконалення реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств, зокрема в частині визначення спроможності підприємств до реалізації зазначених стратегій.

Дисертаційна робота на тему «Реалізація інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств» виконана на належному науковому рівні, за змістом і оформленням відповідає пп. 9,11,12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 656 від 19.08.2015 р. Її автор, Чайковський Євгеній Олександрович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу та
управління інноваційною діяльністю
Сумського державного університету

Н.С. Ілляшенко

Підпис *Ілляшенко Н.С.*
засаду
Ілляшенко Н.С. відділу кадрів

